

Raport 3

Eksploracja danych

Mikołaj Langner, Marcin Kostrzewa
nr albumów: 255716, 255749

2021-04-19

Spis treści

1	Wstęp	1
2	Zadanie 1	2
2.1	Wczytanie danych i podział na zbiór uczący i testowy	2
2.2	Konstrukcja klasyfikatora i wyznaczenie prognoz	2
2.3	Ocena jakości klasyfikacji	4
2.4	Zastosowanie regresji liniowej do modelu o rozszerzonej ilości cech	4
2.5	Wnioski	6
3	Zadanie 2	7
3.1	Wczytanie i krótka analiza danych	7
3.2	Metoda k-najbliższych sąsiadów	9
3.3	Drzewa klasyfikacyjne	11
3.4	Naiwny klasyfikator bayesowski	15
3.5	Wieloklasowa regresja logistyczna	16
3.6	Podsumowanie	18

1 Wstęp

Raport zawiera rozwiązania listy 3.

W zadaniu pierwszym zbudujemy klasyfikator na bazie metody regresji liniowej i oceniamy jego skuteczność i dokładność.

W zadaniu drugim porównamy ze sobą rezultaty zastosowania następujących metod klasyfikacji:

- metoda k-najbliższych sąsiadów (*k-Nearest Neighbors*),
- drzewa klasyfikacyjne (*classification trees*),

- naiwny klasyfikator bayesowski (*naïve Bayes classifier*),
- wieloklasowa regresja logistyczna.

2 Zadanie 1

2.1 Wczytanie danych i podział na zbiór uczący i testowy

Wczytajmy dane o irysach i podzielmy je na zbiór uczący i testowy w proporcji 1 : 2.

```
data(iris)
n <- dim(iris)[1]

train.set.index <- sample(1:n, 2/3*n)
train.set <- iris %>% slice(train.set.index) %>% arrange(Species)
test.set <- iris %>% slice(-train.set.index) %>% arrange(Species)
```

2.2 Konstrukcja klasyfikatora i wyznaczenie prognoz

Stworzymy teraz macierze eksperymentu i wskaźnikową zarówno dla zbioru uczącego, jak i testowego. W tym celu wykorzystamy funkcję `dummyVars` z pakietu `caret`.

```
dummies <- dummyVars(" ~ .", data=iris)

train.dummies <- predict(dummies, newdata = train.set)
train.X <- as.matrix(cbind(rep(1, nrow(train.dummies)),
                           train.dummies[, 1:4]))
train.Y <- train.dummies[, 5:7]

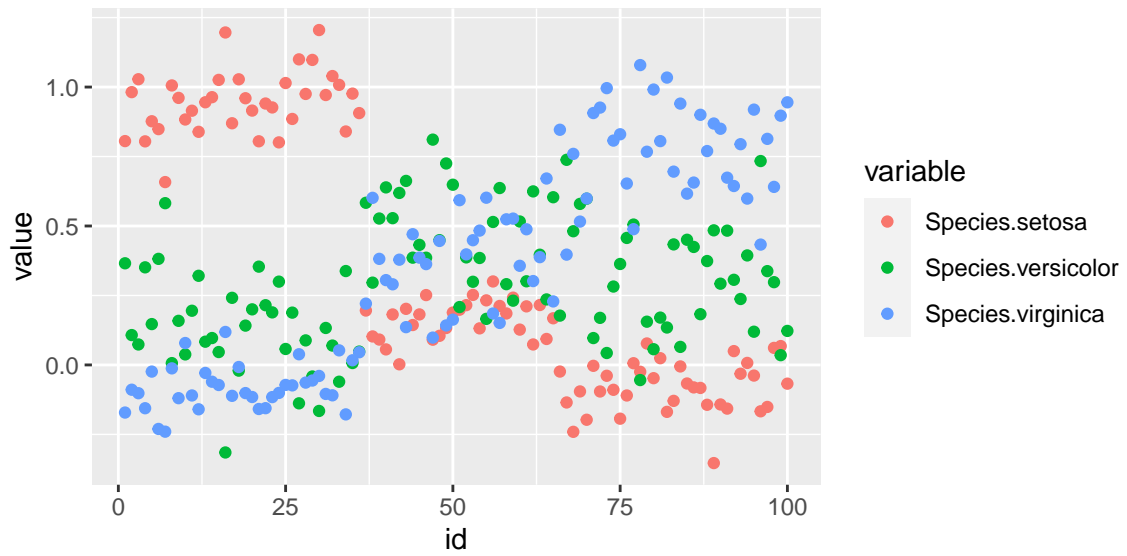
test.dummies <- predict(dummies, newdata = test.set)
test.X <- as.matrix(cbind(rep(1, nrow(test.dummies)), test.dummies[, 1:4]))
test.Y <- test.dummies[, 5:7]
```

Wykorzystując metodę najmniejszych kwadratów, wyznaczamy przewidywane prognozy klas dla obu zbiorów.

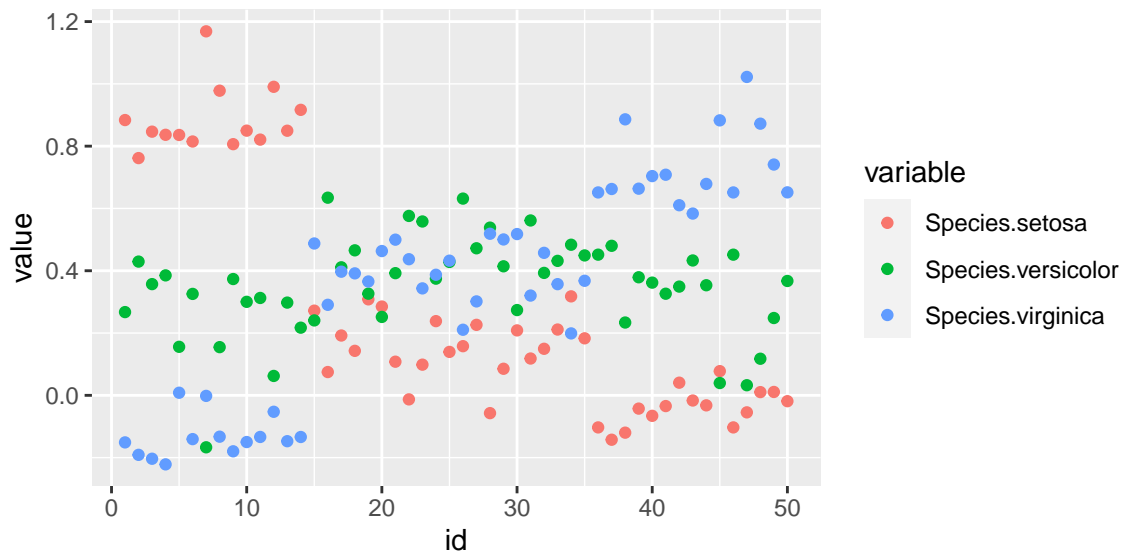
```
Y.hat <- solve(t(train.X) %*% train.X) %*% t(train.X) %*% train.Y

train.proba <- train.X %*% Y.hat
test.proba <- test.X %*% Y.hat
```

Przedstawmy prognozy klas na wykresach.

Rysunek 1: Prognozy klas dla zbioru uczącego.

Rysunek 2: Prognozy klas dla zbioru testowego.

2.3 Ocena jakości klasyfikacji

Wyznaczymy teraz macierz pomyłek dla zbioru uczącego.

	Species.setosa	Species.versicolor	Species.virginica
setosa	36	0	0
versicolor	0	18	11
virginica	0	4	31

Tabela 1: Macierz pomyłek dla zbioru uczącego.

Błąd klasyfikacji to 0.15.

Podobnie, wyznaczmy teraz macierz pomyłek dla zbioru testowego.

	Species.setosa	Species.versicolor	Species.virginica
setosa	14	0	0
versicolor	0	12	9
virginica	0	0	15

Tabela 2: Macierz pomyłek dla zbioru testowego.

Błąd klasyfikacji wynosi 0.18.

Przypatując się wykresom (1), (2) możemy zauważyć, że zachodzi zjawisko maskowania — klasa `versicolor` jest przysłaniona.

2.4 Zastosowanie regresji liniowej do modelu o rozszerzonej ilości cech

Najpierw uzupełnijmy dane o irysach o składniki wielomianowe stopnia 2.

```
iris.quad <- (iris %>% select(-Species))^2
colnames(iris.quad) <- c("SL^2", "SW^2", "PL^2", "PW^2")
iris <- cbind(iris, combn(iris %>% select(-Species), 2,
                        FUN = Reduce, f = `*`),
            iris.quad)
```

Podobnie jak poprzednio podzielimy dane na zbiory: uczący i testowy, a następnie utworzymy macierze: eksperymentu i indyktorów.

```
train.set.index <- sample(1:n, 2/3*n)
train.set <- iris %>% slice(train.set.index) %>% arrange(Species)
test.set <- iris %>% slice(-train.set.index) %>% arrange(Species)

dummies <- dummyVars(" ~ .", data=iris)
```

```

train.dummies <- predict(dummies, newdata = train.set)
train.X <- as.matrix(cbind(rep(1, nrow(train.dummies)), train.dummies[, -c(5:7)]))
train.Y <- train.dummies[, 5:7]
test.dummies <- predict(dummies, newdata = test.set)
test.X <- as.matrix(cbind(rep(1, nrow(test.dummies)), test.dummies[, -c(5:7)]))
test.Y <- test.dummies[, 5:7]

```

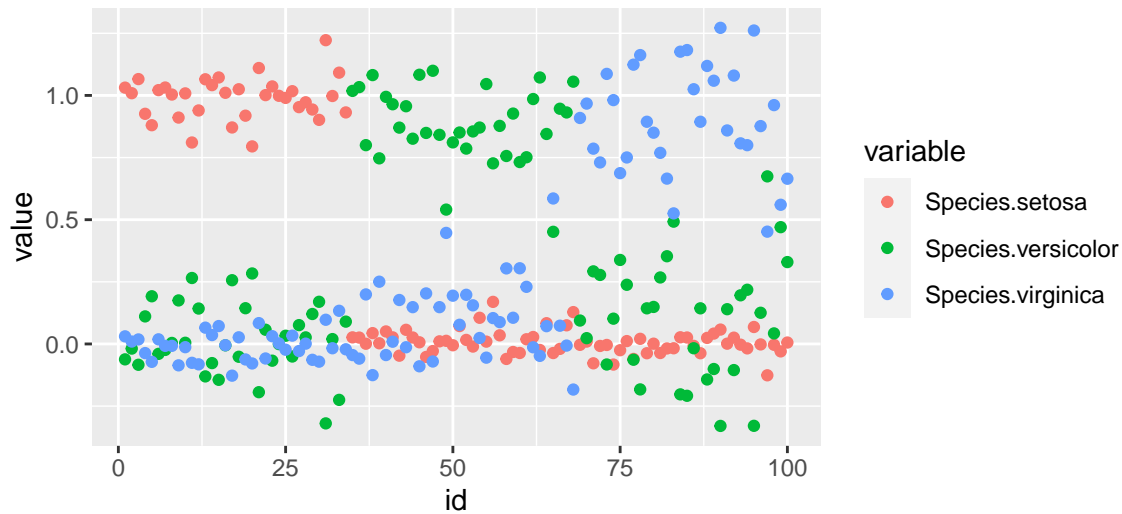
Ponownie, wyznaczmy prognozy klas i zwizualizujemy to przypisanie na wykresach.

```

Y.hat <- solve(t(train.X) %*% train.X) %*% t(train.X) %*% train.Y

train.proba <- train.X %*% Y.hat
test.proba <- test.X %*% Y.hat

```


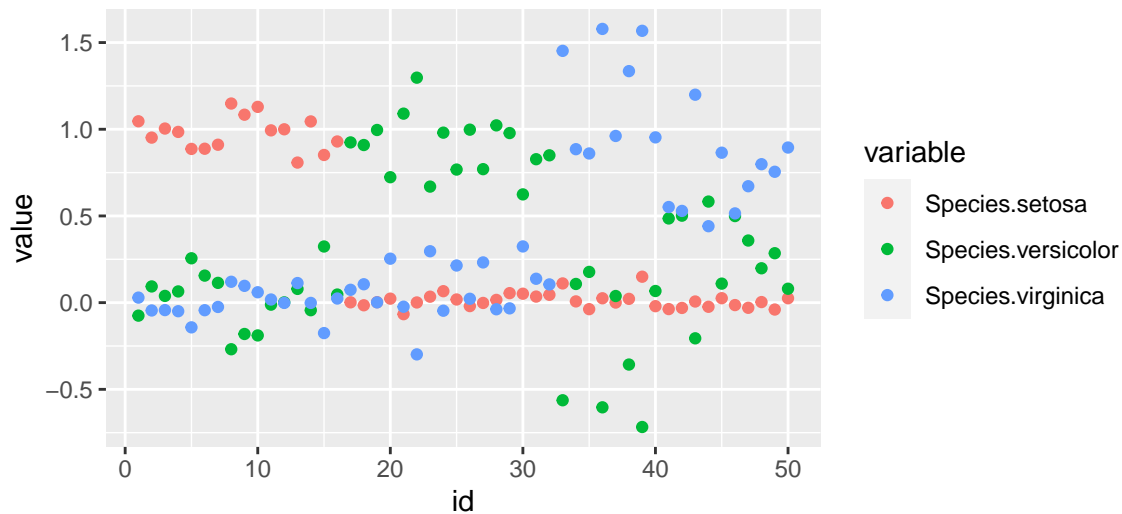
Rysunek 3: Prognozy klas dla zbioru uczacego o rozszerzonej liczbie cech.

Wyznaczymy także macierze pomyłek i błędy klasyfikacji.

	Species.setosa	Species.versicolor	Species.virginica
setosa	34	0	0
versicolor	0	33	1
virginica	0	1	31

Tabela 3: Macierz pomyłek dla zbioru uczacego dla przypadku o rozszerzonej liczbie cech.

Błąd klasyfikacji wynosi 0.02.

Rysunek 4: Prognozy klas dla zbioru uczącego o rozszerzonej liczbie cech.

	Species.setosa	Species.versicolor	Species.virginica
setosa	16	0	0
versicolor	0	16	0
virginica	0	1	17

Tabela 4: Macierz pomyłek dla zbioru testowego dla przypadku o rozszerzonej liczbie cech.

Błąd klasyfikacji wynosi 0.02.

Po przeanalizowaniu wykresów (3) i (4) dochodzimy do wniosku, że w tym przypadku nie występują zjawisko maskowania klas.

2.5 Wnioski

Przed wszystkim zauważamy, że model oparty na rozszerzonej ilości cech dał znacznie lepsze rezultaty — błędy klasyfikacji były mniejsze zarówno dla zbioru uczącego, jak i testowego. W drugim modelu nie wystąpiło także zjawisko maskowania.

3 Zadanie 2

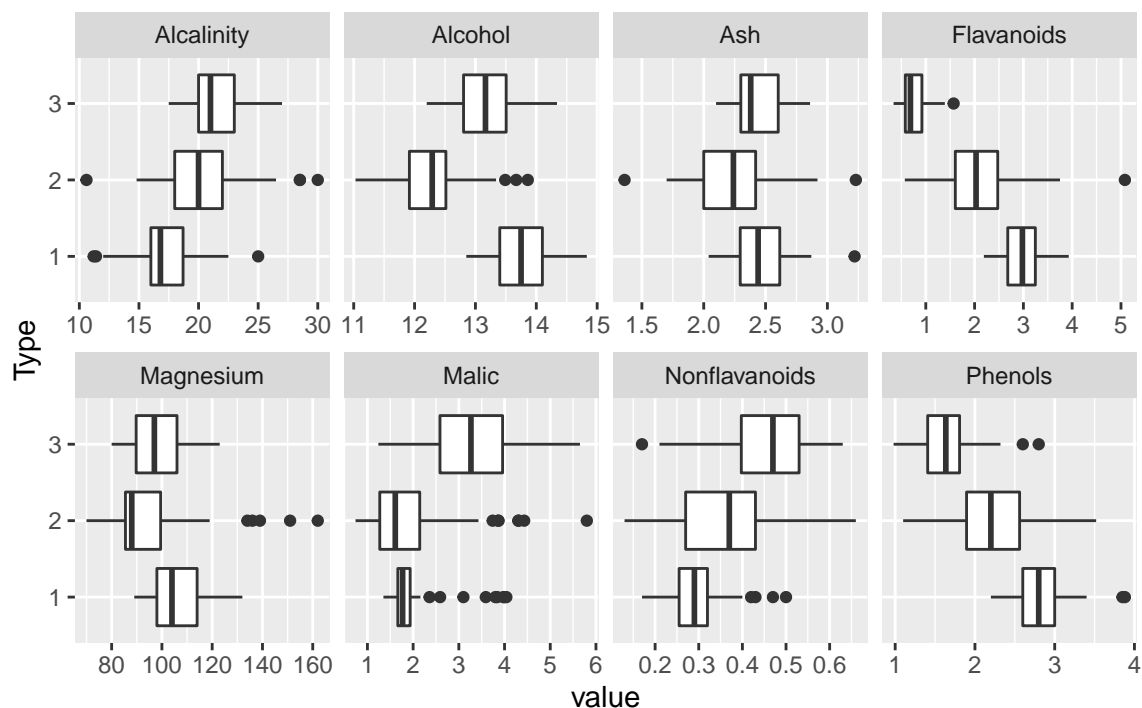
3.1 Wczytanie i krótka analiza danych

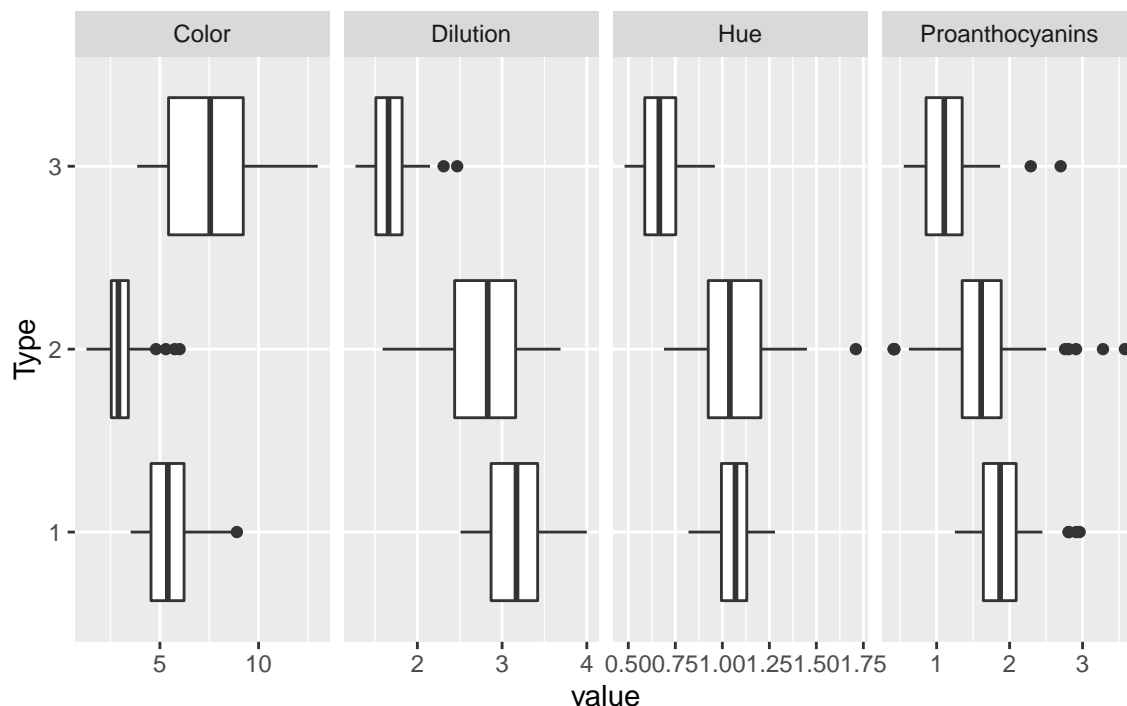
Wczytajmy i zapoznajmy się z danymi.

```
data(wine)
n <- dim(wine)[1]
variable.number <- ncol(wine)
observations.number <- nrow(wine)
NaN.number <- sum(is.na(wine))
class.number <- length(unique(wine$Type))
```

Mamy 14 zmiennych i 178 obserwacji. Są trzy klasy, informację o nich zawiera zmienna `Type`. Nie występują wartości brakujące (`NaN.number = 0`).

Przyjrzyjmy się naszym danym na wykresach pudełkowych.

Możemy zauważyć, że zmiennymi, które dobrze dywersyfikują klasy są: Alcohol, Flavanoids i Phenols.

Podzielimy nasze dane na zbiór uczący i testowy w stosunku 2 : 1. Utworzymy także podzbiory, które będą zawierać tylko najlepiej dywersyfikujące cechy.

```
set.seed(42)
train.index <- sample(n, 2/3 * n)
train.data <- wine %>% slice(train.index)
test.data <- wine %>% slice(-train.index)
train.subset <- data.frame(train.data[, c(1, 2, 7, 8)])
test.subset <- data.frame(test.data[, c(1, 2, 7, 8)])
```

Zdefiniujemy też od razu rzeczywiste etykiety klas dla wcześniej utworzonych zbiorów.

```
train.etiquettes <- train.data$Type
test.etiquettes <- test.data$Type
subset.train.etiquettes <- train.subset$Type
subset.test.etiquettes <- test.subset$Type
```

Poniżej tworzymy także obiekt `trainControl`, który wykorzystamy przy przeprowadzaniu 5-krotnej walidacji krzyżowej.


```
cv <- trainControl(method="cv", number=5)
```

3.2 Metoda k-najbliższych sąsiadów

Na początku wytrenujemy nasz klasyfikator na zbiorze uczącym zawierającym wszystkie cechy (przyjmujemy $k = 5$).

```
model.knn.basic <- ipredknn(Type ~ ., data = train.data, k=5)

basic.knn.test.pred <- predict(model.knn.basic, test.data, type="class")
basic.knn.train.pred <- predict(model.knn.basic, train.data, type="class")
```

Wyznamy dla niego macierze pomyłek.

	1	2	3
1	32	5	1
2	2	39	8
3	2	7	22

(a) Zbior uczący

	1	2	3
1	21	1	2
2	0	15	9
3	2	4	6

(b) Zbior testowy

Tabela 5: Macierze pomyłek dla metody KNN — wszystkie cechy.

Błędy klasyfikacji to 0.2118644 i 0.3.

Teraz stworzymy klasyfikator na zbiorze uczącym zawierającym wybrane cechy (przyjmujemy $k = 5$).

```
knn.model.subset <- ipredknn(Type ~ ., data = train.subset, k=5)

subset.knn.test.pred <- predict(knn.model.subset, test.subset, type="class")
subset.knn.train.pred <- predict(knn.model.subset, train.subset, type="class")
```

Macierze pomyłek wyglądają następująco:

	1	2	3
1	35	3	0
2	1	46	0
3	0	2	31

(a) Zbior uczący

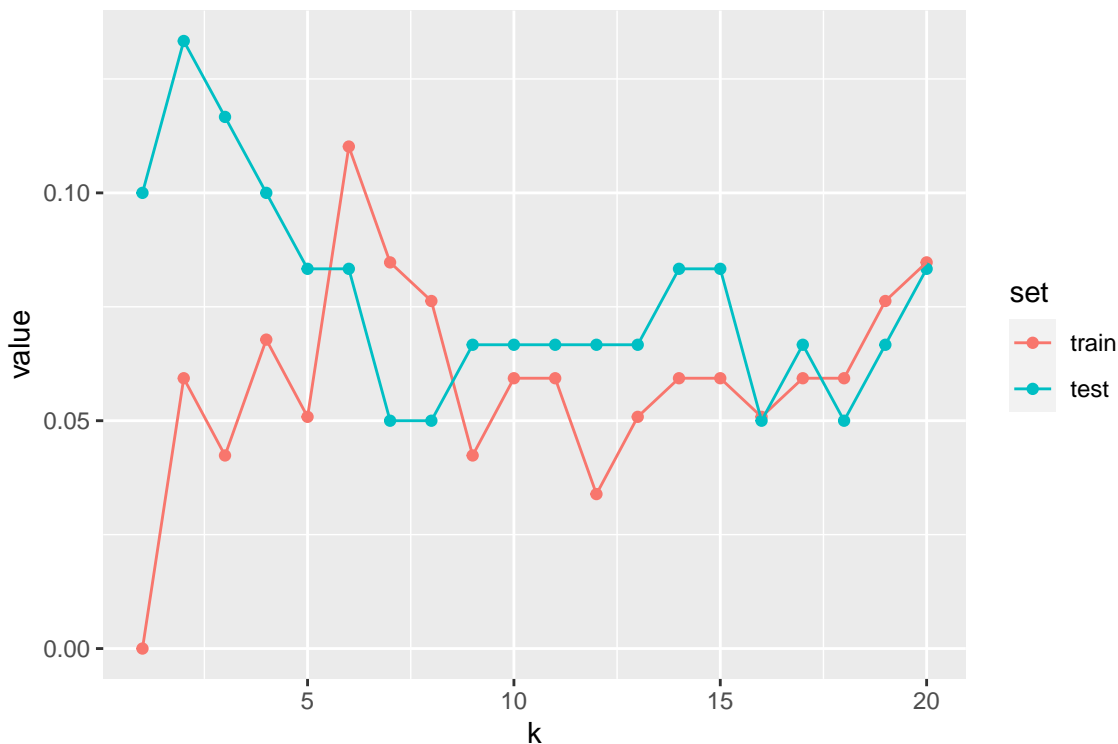
	1	2	3
1	22	2	0
2	1	16	0
3	0	2	17

(b) Zbior testowy

Tabela 6: Macierze pomyłek dla metody KNN — wybrane cechy.

Błędy klasyfikacji to 0.0508475 i 0.0833333.

Widzimy, że klasyfikator wyćwiczony na `train.subset` poradził sobie lepiej. Zobaczmy więc jak zmienia się błąd klasyfikacji w zależności od parametru k .

Rysunek 5: Bład klasyfikacji w zależności od parametru k .

Widzimy, że najlepsze rezultaty otrzymujemy dla $k = 9$.

Wykorzystamy teraz pakiet `caret` do stworzenia modelu stuningowanego. By taki model powstał, wykorzystamy 5-krotną walidację krzyżową.

```
model <- train(Type ~ ., data = train.subset, method = "knn", trControl = cv)

tuned.knn.test.pred <- predict(model, test.data)
tuned.knn.train.pred <- predict(model, train.data)
```

Jak się okazuje, model ten również przyjmuje $k = 9$ (`$model$bestTune = 9`).

Dla tego klasyfikatora także wyznaczmy macierze pomyłek i błędy klasyfikacji.

	1	2	3		1	2	3
1	35	2	0	1	23	2	0
2	1	47	0	2	0	18	2
3	0	2	31	3	0	0	15
(a) Zbior uczacy				(b) Zbior testowy			

Tabela 7: Macierze pomyłek dla metody KNN — stuningowany model.

Błędy klasyfikacji to 0.0423729 i 0.0666667.

Jak widzimy model stuningowany poradził sobie najlepiej. Wyznamy teraz dla niego błąd predykcji — skorzystamy z 5-krotnej walidacji krzyżowej.

```
predictor <- function(model, newdata)
{ predict(model, newdata=newdata) }

knn.predictor <- function(formula, data)
{ train(formula, data = data, method = "knn", trControl = cv) }

knn.error.cv <- errorest(Type~., wine[, c(1, 2, 7, 8)], model=knn.predictor,
                        predict=predictor, estimator="cv",
                        est.para=control.errorest(k = 5))
```

Błąd wyniósł 0.0842697.

3.3 Drzewa klasyfikacyjne

Najpierw wytrenujemy model na zbiorze uczącym zawierającym wszystkie cechy.

```
basic.tree.model <- rpart(Type ~ ., data = train.data)

basic.tree.test.pred <- predict(basic.tree.model, newdata = test.data,
                              type = "class")
basic.tree.train.pred <- predict(basic.tree.model, newdata = train.data,
                              type = "class")
```

To drzewo klasyfikacyjne wygląda następująco (6).

Wyznamy dla tego modelu macierze pomyłek i błędy klasyfikacji.

	1	2	3		1	2	3
1	33	0	0	1	17	1	0
2	3	51	0	2	6	18	0
3	0	0	31	3	0	1	17
(a) Zbior uczący				(b) Zbior testowy			

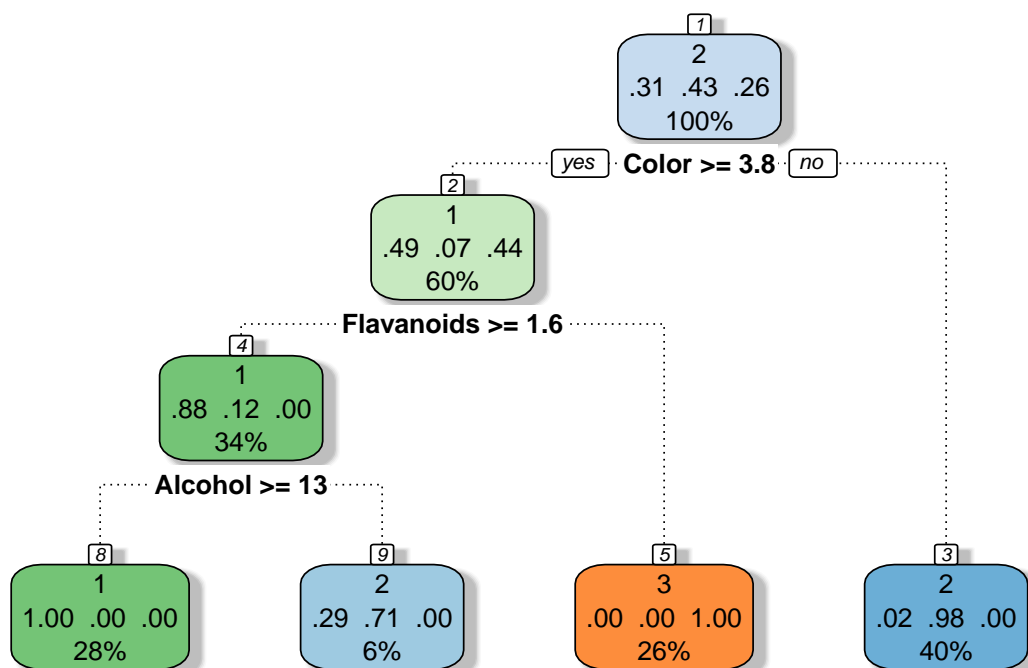
Tabela 8: Macierze pomyłek dla metody drzew klasyfikacyjnych — wszystkie cechy.

Błędy klasyfikacji to 0.0254237 i 0.1333333.

Teraz stworzymy model, który wytrenujemy na `train.subset`.

```
subset.tree.model <- rpart(Type ~ ., data = train.subset)

subset.tree.test.pred <- predict(subset.tree.model, newdata = test.subset,
                              type = "class")
subset.tree.train.pred <- predict(subset.tree.model, newdata = train.subset,
                              type = "class")
```


Rysunek 6: Drzewo decyzyjne — wszystkie cechy.

To drzewo decyzyjne wygląda następująco (7).

Podobnie jak wcześniej, wyznaczymy dla niego macierze pomyłek i błędy klasyfikacji.

	1	2	3
1	36	2	0
2	0	48	4
3	0	1	27

(a) Zbior uczacy

	1	2	3
1	23	2	0
2	0	17	1
3	0	1	16

(b) Zbior testowy

Tabela 9: Macierze pomyłek dla metody drzew klasyfikacyjnych — wybrane cechy.

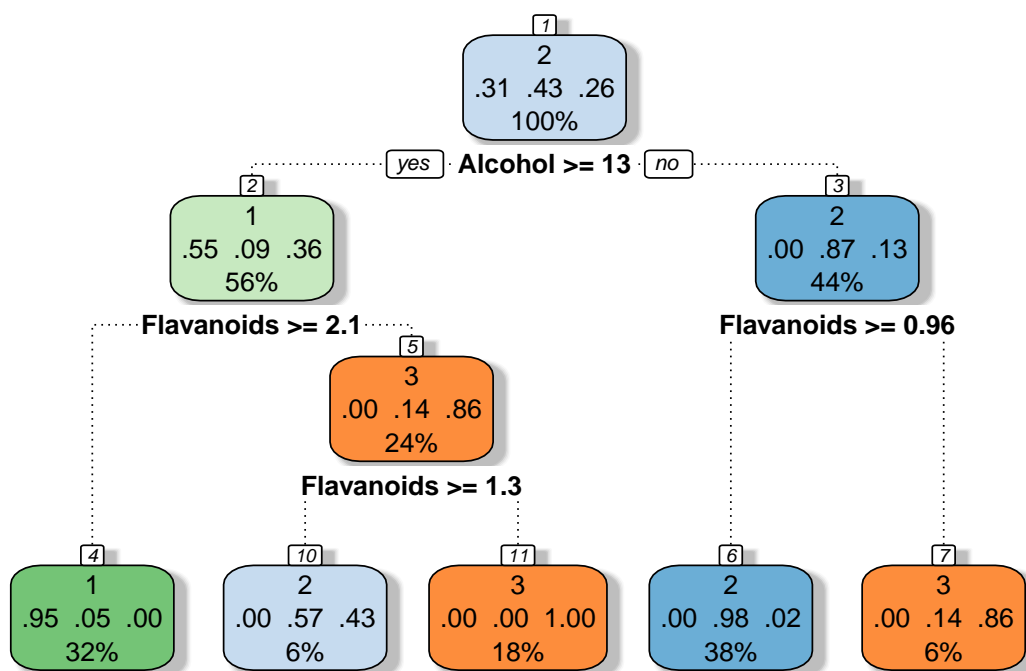
Błędy klasyfikacji to 0.059322 i 0.0666667.

```

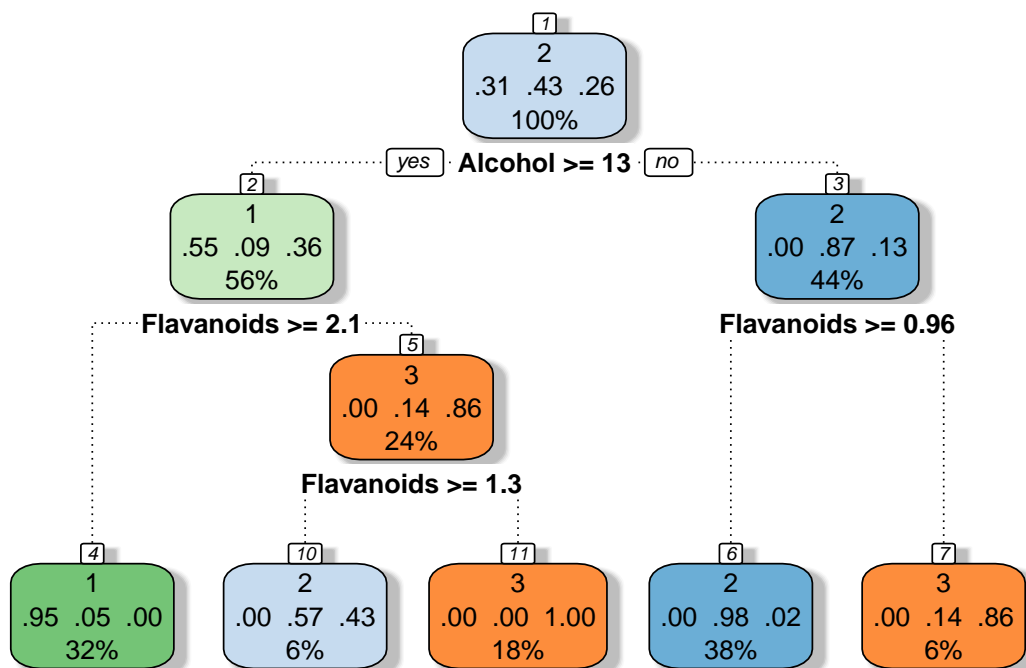
tuned.tree.model <- train(Type ~ ., data = train.subset, method = "rpart",
                           trControl = cv, tuneLength = 10)

tuned.tree.test.pred <- predict(tuned.tree.model, test.subset)
tuned.tree.train.pred <- predict(tuned.tree.model, train.subset)
  
```

Błędy klasyfikacji to 0.059322 i 0.0666667.

Rysunek 7: Drzewo decyzyjne — wybrane cechy.

Rysunek 8: Drzewo decyzyjne — stunigowany model.

	1	2	3		1	2	3
1	36	2	0	1	23	2	0
2	0	48	4	2	0	17	1
3	0	1	27	3	0	1	16

(a) Zbior uczacy (b) Zbior testowy

Tabela 10: Macierze pomyłek dla metody drzew klasyfikacyjnych — stuningowany model.

Zobaczmy jak wpłynie na model wytrenowany na `train.subset` zmiana parametrów drzewa — tabela (11).

```
search_grid <- expand.grid(cp=seq(0,0.1,0.001))

best.model.tree <- train(Type ~., data = train.subset, method = "rpart",
                          trControl = cv, tuneGrid = search_grid)

a <- best.model.tree$results %>% top_n(5, wt = Accuracy) %>%
  arrange(desc(Accuracy))
```

	cp	Accuracy	Kappa	AccuracySD	KappaSD
1	0.000	0.882	0.819	0.080	0.125
2	0.001	0.882	0.819	0.080	0.125
3	0.002	0.882	0.819	0.080	0.125
4	0.003	0.882	0.819	0.080	0.125
5	0.004	0.882	0.819	0.080	0.125

Tabela 11: 5 najlepszych modeli drzewa decyzyjnego.

Widzimy, że najlepsze rezultaty otrzymujemy dla `cp = 0` — drzewa nie trzeba w ogóle przycinać.

Jak widzimy model stuningowany poradził sobie najlepiej. Wyznamy teraz dla niego błąd predykcji — skorzystamy z 5-krotnej walidacji krzyżowej.

```
predictor <- function(model, newdata)
{ predict(model, newdata=newdata, type = "class") }

decision.tree.predictor <- function(formula, data)
{ rpart(formula, data = data, cp = 0) }

decision.tree.error.cv <- errorest(Type~., wine[, c(1, 2, 7, 8)],
                                   model=decision.tree.predictor,
                                   predict=predictor, estimator="cv",
                                   est.param=control.errorest(k = 5))
```

Błąd wyniósł 0.1460674.

3.4 Naiwny klasyfikator bayesowski

Najpierw wytrenujemy model na zbiorze uczącym zawierającym wszystkie zmienne.

```
bayes.model.basic <- naiveBayes(Type ~ ., data = train.data)

basic.bayes.train.pred <- predict(bayes.model.basic, train.data)
basic.bayes.test.pred <- predict(bayes.model.basic, test.data)
```

Wyznamy dla tego modelu macierze pomyłek i wartości błędów klasyfikacji.

	1	2	3		1	2	3
1	36	0	0	1	22	1	0
2	0	50	1	2	0	19	1
3	0	0	31	3	0	0	17
(a) Zbior uczący				(b) Zbior testowy			

Tabela 12: Macierze pomyłek dla klasyfikatora bayesowskiego — wszystkie cechy.

Błędy klasyfikacji to kolejno 0.0084746 i 0.0333333.

Powtórmy teraz powyższe dla wybranego podzbioru naszych danych.

```
bayes.model.subset <- naiveBayes(Type ~ ., data = train.subset)

basic.bayes.train.pred <- predict(bayes.model.subset, train.subset)
basic.bayes.test.pred <- predict(bayes.model.subset, test.subset)
```

	1	2	3		1	2	3
1	34	2	0	1	20	3	0
2	2	47	2	2	2	17	1
3	0	1	30	3	0	0	17
(a) Zbior uczący				(b) Zbior testowy			

Tabela 13: Macierze pomyłek dla klasyfikatora bayesowskiego — wybrane cechy.

Błędy klasyfikacji to kolejno 0.059322 i 0.1.

Ponownie skorzystamy z pakietu `caret`, by stworzyć model stunigowany. Wyznamy dla niego macierze pomyłek i błędy klasyfikacji.

```
model <- train(Type ~ ., data = train.data, method = "naive_bayes",
               trControl = cv)
```

Błędy klasyfikacji w tym przypadku to kolejno 0.0084746 i 0.0333333.

Widzimy, że poradził on sobie najlepiej z trzech rozważanych modeli.

	1	2	3		1	2	3
1	36	0	0	1	22	1	0
2	0	50	1	2	0	19	1
3	0	0	31	3	0	0	17
(a) Zbior uczacy				(b) Zbior testowy			

Tabela 14: Macierze pomyłek dla klasyfikatora bayesowskiego — model stuningowany.

Powtórzymy teraz ocenę klasyfikacji przy pomocy metody 5-krotnej walidacji krzyżowej dla stuningowanego klasyfikatora bayesowskiego.

```

predictor <- function(model, newdata)
{ predict(model, newdata=newdata) }

naiveBayes.predictor <- function(formula, data)
{ train(formula, data = data, method = "naive_bayes", trControl = cv) }

error.cv <- errorest(Type~., wine, model=naiveBayes.predictor, predict=predictor,
  estimator="cv", est.param=control.errorest(k = 5))

```

Błąd predykcji wynosi 0.0224719.

3.5 Wieloklasowa regresja logistyczna

Najpierw wytrenujemy model na zbiorze uczącym zawierającym wszystkie zmienne.

```

mlr.model.basic <- multinom(Type ~ ., data = train.data)

basic.ml.train.pred <- predict(mlr.model.basic, newdata = train.data, type = "class")
basic.ml.test.pred <- predict(mlr.model.basic, newdata = test.data, type = "class")

```

Wyznamy dla tego modelu macierze pomyłek i wartości błędów klasyfikacji.

	1	2	3		1	2	3
1	36	0	0	1	22	0	1
2	0	51	0	2	1	18	1
3	0	0	31	3	0	0	17
(a) Zbior uczacy				(b) Zbior testowy			

Tabela 15: Macierze pomyłek dla regresji wielorakiej — wszystkie cechy.

Błędy klasyfikacji to kolejno 0 i 0.05.

Powtórzymy teraz powyższe dla wybranego podzbioru naszych danych.


```
mlr.model.subset <- multinom(Type ~ ., data = train.subset)

mlr.subset.train.pred <- predict(mlr.model.subset, train.subset, type = "class")
mlr.subset.test.pred <- predict(mlr.model.subset, test.subset, type = "class")
```

	1	2	3
1	34	2	0
2	3	45	3
3	0	2	29

(a) Zbior uczacy

	1	2	3
1	19	4	0
2	1	19	0
3	0	1	16

(b) Zbior testowy

Tabela 16: Macierze pomyłek dla wielorakiej regresji — wybrane cechy.

Błędy klasyfikacji to kolejno 0.0847458 i 0.1.

Ponownie skorzystamy z pakietu `caret`, by stworzyć model stuningowany. Wyznamy dla niego macierze pomyłek i błędy klasyfikacji.

```
model <- train(Type ~ ., data = train.data, method = "multinom",
               trControl = cv)
```

	1	2	3
1	35	1	0
2	0	51	0
3	0	0	31

(a) Zbior uczacy

	1	2	3
1	22	1	0
2	1	18	1
3	0	0	17

(b) Zbior testowy

Tabela 17: Macierze pomyłek dla klasyfikatora regresji wielorakiej — model stuningowany.

Błędy klasyfikacji w tym przypadku to kolejno 0.0084746 i 0.05.

Widzimy, że poradził on sobie najlepiej z trzech rozważanych modeli.

Powtórzmy teraz ocenę klasyfikacji przy pomocy metody 5-krotnej walidacji krzyżowej dla stuningowanego klasyfikatora bayesowskiego.

```
predictor <- function(model, newdata)
{ predict(model, newdata=newdata) }

mlr.predictor <- function(formula, data)
{ train(formula, data = data, method = "multinom", trControl = cv) }

mlr.error.cv <- errorest(Type~., wine, model=mlr.predictor, predict=predictor,
                        estimator="cv", est.param=control.errorest(k = 5))
```

Błąd predykcji wynosi 0.0617978.

3.6 Podsumowanie

Porównaliśmy ze sobą 4 klasyfikatory. Dla każdego z nich badaliśmy jaki wpływ na dokładność i ch predykcji ma zmiana charakterystycznych dla nich parametrów czy zmiany w zbiorze uczącym (klasyfikatory trenowaliśmy na zbiorach, które albo zawierały wszystkie zmienne, albo te wybrane przez nas, które wprowadziły najlepszy podział na zmienne).

- Dla metody k najbliższych sąsiadów najlepsze rezultaty otrzymaliśmy dla $k = 9$ i zbioru uczącego o zawężonej ilości cech.
- Dla metody drzew decyzyjnych najlepszy okazała się wartość parametru $cp = 0$ i wyuczenie modelu na zbiorze z wybranymi przez nas cechami.
- Dla naiwnego klasyfikatora bayesowskiego najlepsze efekty otrzymaliśmy, gdy wyuczyliśmy model na zbiorze uczącym zawierającym wszystkie zmienne.
- Dla wieloklasowej regresji logistycznej najefektywniejsze okazało się wyuczenie modelu na zbiorze zawierającym wszystkie zmienne.

Błędy predykcji dla 5-krotnej walidacji krzyżowej wyglądają następująco — patrz tabela.

KNN	Drzewa decyzyjne	Naiwny klasyfikator bayesowski	Wieloklasowa regresja logistyczna
0.0842697	0.1460674	0.0224719	0.0617978

Tabela 18: Wartości błędów predykcji.

Możemy zauważyć, że najlepszą metodą okazał się naiwny klasyfikator bayesowski. Najgorzej natomiast poradziły sobie drzewa decyzyjne.